

Sygn. akt IV KK 42/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej

w sprawie W. Ż.

obwinionego z art. 96 § 3 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 września 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w C.

z dnia 28 grudnia 2015 r., sygn. akt XVI W (...)

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę W. Ż. przekazuje Sądowi
Rejonowemu w C. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w C. wyrokiem nakazowym z dnia 28 grudnia 2015 r., sygn. akt XVI W (...), uznał obwinionego W. Ż. za winnego tego, że w miejscowości K. w dniach od 19 stycznia 2015 r. do 12 listopada 2015 r., będąc użytkownikiem pojazdu o nr rej. (...) nie wskazał na żądanie uprawnionego organu (Straż Gminna)

komu powierzył w/w pojazd do kierowania w dniu 22 grudnia 2014 r. o godz. 01:50 w miejscowości R. (skrzyżowanie DK 1 z drogą powiatową S-1023), tj. wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. i za to z mocy tego przepisu w związku z art. 96 § 1 k.w. i art. 24 § 1 i 3 k.w. wymierzył mu karę grzywny w kwocie 200 zł.; na podstawie art. 118 § 1 i 4 k.p.w. oraz art. 3 ust. 1 w związku z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych w związku z § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia, zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 30 zł. oraz obciążył go zryczałtowanymi wydatkami postępowania w kwocie 50 zł.

Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 17 lutego 2016 r.

Od tego wyroku kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarży go w całości na korzyść W. Ż. i **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.w., polegające na rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym w sytuacji, kiedy w świetle dowodów załączonych do wniosku o ukaranie, w tym zwłaszcza fotografii wykonanej przez urządzenie rejestrujące, wskazującej na popełnienie wykroczenia drogowego przez kierującego pojazdem innym niż użytkowany przez W. Ż., brak było podstaw do przyjęcia, że okoliczności popełnienia zarzucanego mu wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. oraz jego wina w tym zakresie nie budziły wątpliwości, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w C. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że zaskarżony wyrok jest wadliwy, gdyż zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, wskazanego w zarzucie kasacji.

Zgodnie z art. 93 § 2 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym w sprawach o wykroczenia może nastąpić, jedynie wówczas gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że brak owych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem zarówno jego wyjaśnień oraz innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. Poza sporem jest, że postępowanie nakazowe to instytucja prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy, jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości, co do winy i okoliczności popełnienia zarzucanego czynu (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. akt III KK 143/14, LEX nr 1545148, i z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt II KK 370/15, LEX nr 1959480).

Tymczasem w przedmiotowej sprawie analiza załączonego do wniosku o ukaranie, materiału dowodowego (który stał się następnie podstawą orzekania) wskazuje, że w jej realiach brak było podstaw do wydania wyroku nakazowego.

Wynika z niego bowiem, że pismem z dnia 12 listopada 2015 r. Straż Gminna w K. wystąpiła do W. Ż. z żądaniem wskazania, komu powierzył on do kierowania lub używania pojazd o nr rej. (...) w dniu 22 grudnia 2014 r. o godz. 01:50:49, tj. w czasie, kiedy kierujący nim dopuścił się wykroczenia w ruchu drogowym, polegającego na niezastosowaniu się do sygnałów świetlnych. W piśmie tym podano, że w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, iż jego adresat w dniu zarejestrowania wykroczenia był właścicielem (posiadaczem) wymienionego pojazdu. Nie zawierało ono przy tym żadnych danych, w oparciu o które poczyniono te ustalenia, poza załączonym raportem ze zdarzenia, zawierającym informację o jego dacie i godzinie, miejscu popełnienia oraz numerze rejestracyjnym samochodu w nim uczestniczącego, jak również wykonanymi przez urządzenie rejestrujące fotografiami samochodu. Z raportu wynikało, że dotyczy on samochodu o nr rej (...). Wykonane przez urządzenie rejestrujące zdjęcia budziły wątpliwości co do prawidłowości tego odczytu, gdyż przedstawiały tablicę rejestracyjną o nr SB62701, której wygląd dawał podstawę do przyjęcia, że w środku cyfry „0” została ona przytwierdzona do samochodu za pomocą śruby (przez co urządzenie mogło błędnie odczytać numer rejestracyjny).

Kierując wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w C. oskarżyciel - który uzyskał także wydruk z bazy PESEL z danymi W. Ż. oraz sporządził notatkę

urzędową, zawierającą informację, iż jest on właścicielem pojazdu o nr rej. (...) – nie załączył do niego żadnych innych dowodów, w oparciu o które można było bezsprzecznie przyjąć, iż pojazd uczestniczący w zarejestrowanym wykroczeniu drogowym był pojazdem o wskazanym numerze rejestracyjnym.

Jakkolwiek więc z dowodów załączonych do wniosku o ukaranie istotnie wynikało jednocześnie, że do W. Ż. skierowano stosowną dokumentację z żądaniem wskazania, komu powierzył do kierowania pojazd oraz pouczeniem o treści art. 96 § 3 k.w., którą wymieniony odebrał, to jednak załączone do niego dowody budziły wątpliwości, czy był on właściwym adresatem tych pism, a zarazem czy istniała możliwość przypisania mu popełnienia wykroczenia z art. 96 § 3 k.w.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 12 marca 2014 r., sygn. akt P 27/13, Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że ustawodawca typizując w art. 96 § 3 k.w. zachowanie, polegające na uchybieniu obowiązкови wskazania, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, sprecyzował tylko podstawę karania za naruszenie art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym – dalej p.r.d. Taki zabieg legislacyjny koresponduje z *ratio legis* ustawy z 29 października 2010 r., na mocy której wprowadzono art. 96 § 3 k.w. do porządku prawnego. Celem ustawy z 29 października 2010 r. było ograniczenie liczby wypadków drogowych oraz liczby ich śmiertelnych i trwale okaleczonych ofiar za pomocą nowoczesnego, sprawdzonego w innych państwach Unii Europejskiej efektywnego systemu automatycznej kontroli prędkości pojazdów. Osiągnięcie tego celu nie byłoby możliwe bez przepisów pozwalających skuteczniej egzekwować przestrzeganie przez kierujących pojazdami przepisów ruchu drogowego. Brak karnoprawnego zabezpieczenia art. 78 ust. 4 p.r.d. prowadziłby do tego, że obowiązek wskazania, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, byłby powszechnie ignorowany, stając się martwą literą prawa. W konsekwencji ustalanie sprawców przestępstw i wykroczeń drogowych w wielu przypadkach byłoby w ogóle niemożliwe, a efekt zapobiegawczy i wymuszający przestrzeganie przepisów o bezpieczeństwie w ruchu drogowym z użyciem radarów praktycznie żaden. Brak art. 96 § 3 k.w. spowodowałby, że w sytuacji naruszenia przepisów ruchu drogowego utrwalonego za pomocą urządzenia rejestrującego, właściciele lub posiadacze pojazdu notorycznie

uchylaliby się od obowiązku wskazania, komu powierzyli pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. zaliczane jest do tzw. wykroczeń indywidualnych, gdyż jego sprawcą może być jedynie osoba, na której ciąży obowiązek wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzyła pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Obowiązek taki, zgodnie z art. 78 ust. 4 p.r.d., ciąży na właścicielu lub posiadaczu pojazdu.

Istniejące w realiach sprawy wątpliwości uniemożliwiały orzekanie w postępowaniu nakazowym, a zatem wydając wyrok w tym trybie Sąd Rejonowy w C. rażąco naruszył przepis prawa procesowego, wskazany w zarzucie kasacji. Uchybienie to w sposób istotny wpłynęło na treść wydanego wyroku, który zapadł mimo nie wyjaśnienia istotnych okoliczności dotyczących popełnienia przypisanego W. Ź. wykroczenia.

Na marginesie należy zauważyć, że na etapie postępowania wykonawczego, W. Ź. przesłał do Sądu Rejonowego w C. pisemne wyjaśnienie, z którego wynika, że stanowiący jego własność pojazd to samochód osobowy, a nie ciężarowy, którym kierujący popełnił wykroczenie w dniu 22 grudnia 2014 r., udokumentowane tzw. raportem ze zdarzenia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

r.g.